

DR ALEKSANDER MACIESZA Z PŁOCKA

PLAN I ORGANIZACJA BADAŃ REGIONALNYCH NA TERENIE SAMORZĄDU ADMINISTRACYJNEGO I GOSPODARCZEGO

TEZY REFERATÓW

1. Ruch regionalny, żywo popierany w ostatnich czasach przez władze państwowe i samorządowe, wytwarza sprzyjające warunki do rozwoju krajoznawstwa naszego oraz do spełnienia przez niego roli w gospodarczym podniesieniu kraju. Wzięcie wobec tego udziału w pracach badawczych, podejmowanych na terenach samorządów przez komitety regionalne, wojewódzkie i powiatowe, jest obowiązkiem wszystkich krajoznawców.

2. Ponieważ krajoznawcom przy podejmowaniu badań powierzane będą najczęściej role główne, muszą mieć oni przed sobą jasno wytknięty plan badań i przystępować do pracy po przyswojeniu i przemyśleniu zasad organizacji badań regionalnych.

3. Opisy monograficzne powiatów i gmin stanowić mogą jedną z główniejszych dróg do poznania ziemi, człowieka, bogactw naturalnych, pracy i gospodarki w obrębie działalności samorządu.

Do tego celu służyć może plan, opracowany przez Towarzystwo Naukowe Płockie, przyjęty dla całego województwa warszawskiego, zamieszczony w wydawnictwie TNP *Opisy powiatów a studia nad stosunkami województw, jako jednostek regionalnych*.

4. Wypełnienie tego rodzaju planów wymaga odpowiedniej organizacji zespołu pracowników oraz zaopatrzenia ich w potrzebne wydawnictwa naukowe.

5. Krajoznawcy, wchodząc do tych zespołów, wzbudzać powinni w nich umiłowanie skrawka ziemi rodzinnej, zapał do pracy oraz wносить ze sobą metodę naukową.

6. Podstawy organizacji stanowić powinny przede wszystkim: metoda naukowa, a poza tym ścisły kontakt z instytucjami naukowymi, szczególnie z zakładami naukowymi uniwersyteckimi, oraz umiejętny podział pracy między osoby, które są najbardziej obeznane teoretycznie i praktycznie z badanymi zagadnieniami, lub które przez studiowanie odpowiednich dzieł będą w stanie przedstawić sprawę jak najdokładniej.

7. Pierwszym etapem tego rodzaju prac powinno być zestawienie wykazu literatury, dotyczącej badanego terenu. Następnym – wyszukanie potrzebnych dzieł w bibliotekach i księgozbiorach miejscowych. Gdyby potrzebnych wydawnictw nie można było dostać na miejscu, należy postarać się o sprowadzenie ich do którejkolwiek z miejscowych bibliotek. Zaopatrzenie się w wydawnictwa, dotyczące danego regionu, jest obowiązkiem zarówno instytucji regionalnych, jak i samorządowych, zakładów szkolnych średnich oraz inspektoratów. Przy ograniczonych funduszach sprowadzenie wydawnictw regionalnych odbywać się może po wzajemnym porozumieniu tak, aby nie sprowadzano do danej miejscowości po kilka egzemplarzy tego samego dzieła, lecz żeby przynajmniej w jednym egzemplarzu można było mieć na miejscu ważniejsze dzieła i wypożyczać wzajemnie. Może byłoby rzeczą wskazaną utworzenie przy centrali Polskiego Tow. Krajoznawczego wypożyczalni dzieł krajoznawczych dla swoich oddziałów.

8. Dalszy etap stanowić ma przestudiowanie zgromadzonej literatury oraz materiałów statystycznych, ogłoszonych w wydawnictwach Głównego Urzędu Statystycznego oraz innych urzędów ministerialnych. Obok tego główny nacisk położyć należy na wydobycie i zestawienie materiałów, znajdujących się w rozproszeniu po różnych urzędach miejscowych, oraz na ujawnienie drogą wywiadów i użytkowanie cennych bardzo często wiadomości fachowych i obserwacji, posiadanych przez osoby, które dłuższy czas pracują na danym terenie.

9. Ponieważ do prac badawczych tu omawianych będzie powołane sporo osób, które pierwszy raz będą opracowywały referaty do druku, muszą być te referaty przedyskutowane na miejscu w gronie współpracowników i w miarę możliwości dane specjalistom do przejrzania, poprawienia i uzgodnienia z wymogami nauki współczesnej.

10. Opracowane w ten sposób opisy monograficzne powiatów, gmin i województw mogą mieć dla krajoznawstwa i gospodarczego podniesienia Polski ogromne znaczenie. Dostarczą one jednocześnie cenne i obfite materiały do nowego wydania *Słownika Geograficznego*, dzieła pomnikowego, które było chlubnym świadectwem dla nauki polskiej w czasach

